

ΒΙΟΪΑΤΡΙΚΗ ΈΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Σ. Κολυβά

Βιολόγος, Γραφείο ανάπτυξης, Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ

Η επιστήμη διαμορφώνει την κοινωνία και η κοινωνία την επιστήμη. Αυτή η αλληλεπίδραση δεν είναι πάντοτε κατανοητή. Η γλώσσα της επιστήμης συχνά, όχι μόνο περιορίζει την επικοινωνία, αλλά δημιουργεί και παρεξηγήσεις ανάμεσα στην επιστημονική κοινότητα και το ευρύ κοινό. Οι ραγδαίες εξελίξεις σε πολλούς τομείς της έρευνας και κυρίως στη βιοϊατρική, παρέχουν προϊόντα τα οποία συνήθως δεν έχουν τον απαραίτητο χρόνο για να ενσωματωθούν στην καθημερινή ζωή. Αναπτύσσεται, με αυτό τον τρόπο, στην κοινωνία ένας σκεπτικισμός σχετικά με τα όρια των εφαρμογών της επιστήμης και της τεχνολογίας στην καθημερινότητα. Οι νέες ανακαλύψεις είναι δυνατόν να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής και να βοηθήσουν στην κατανόηση του τρόπου που η φύση λειτουργεί. Επιστήμονες από διαφορετικά πεδία, ευρύ κοινό και ιδιαίτερα οι νέοι του αύριο είναι απολύτως απαραίτητο να πληροφορηθούν σωστά για τις νέες τεχνολογίες αιχμής στη βιοϊατρική, ώστε να μπορούν να πάρουν τις σωστές αποφάσεις για την ζωή που ανοίγεται μπροστά τους.

Ένας από τους βασικούς στόχους της υπεύθυνης έρευνας και καινοτομίας (RRI) είναι να μεγιστοποιήσει την αξία της έρευνας που χρηματοδοτείται από το δημόσιο ώστε να μπορεί να επιστραφεί η επένδυση αυτή πίσω στους πολίτες προς όφελος της κοινωνίας. Ωστόσο, ενώ η RRI ενθαρρύνει την καινοτομία μέσω της κοινωνίας η δέσμευση αυτή μπορεί να θέσει σύνθετα και προηγούμενως μη άγνωστα ζητήματα. Θέματα που αμφισβητούν τα υφιστάμενα νομικά πλαίσια για την πνευματική ιδιοκτησία (IP) και το δημόσιο δικαίωμα προς όφελος της έρευνας. Στην περίπτωση των βιοτραπεζών, της προσωπικής φύσης των ανθρώπινων βιολογικών υλικών και συχνά της αλτρουιστικής πρόθεσης των συμμετεχόντων να δώσουν δείγματα εντείνει την ανάγκη συμμόρφωσης με τις αρχές της RRI. Όσον αφορά την έρευνα, την ανάπτυξη και την εμπορευματοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων και της καινοτομίας που προέρχονται από βιοτράπεζες. Ωστόσο, τα ενδιαφερόμενα μέρη συμμετέχουν και να συνεργαστούν με τους άλλους στη διαδικασία της καινοτομίας για να εκπληρώσουν τη δική τους ατζέντα. Χωρίς IP για τη διασφάλιση επενδύσεων στην E & A, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να διστάσουν να συμβάλλουν στη μετάφραση των ανακαλύψεων στις καινοτομίες προς όφελος των πολιτών. Προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι στόχοι δημοσίου συμφέροντος της ο αρχές της RRI πρέπει να προστατεύουν τα συμφέροντα των ενδιαφερομένων που συμμετέχουν στη μετάφραση και την εμπορευματοποίηση της γνώσης.

Επομένως υπάρχουν φαινομενικά αντιφατικοί και ανταγωνιστικοί στόχοι στο πεδίο της ανοικτής επιστήμης και της εμπορευματοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας και εξετάζεται ένα ολιστικό πλαίσιο καινοτομίας που στοχεύει στη βελτίωση της πρακτικής RRI για θετικό αντίκτυπο στην επίτευξη των βέλτιστων κοινωνικών και οικονομικών αξιών από την έρευνα.